

Agenda na rzecz wzmocnienia ekonomicznej edukacji globalnej

Edukacja globalna musi rzetelnie przygotowywać swoich odbiorców do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości. Wiele z tych wyzwań ma charakter ekonomiczny. Dlatego też wymiar ekonomiczny globalnych współzależności – obok wymiaru społecznego, politycznego, środowiskowego i technologicznego – jest niezbędnym elementem wysokiej jakości edukacji globalnej w Polsce, na której nam zależy.

My, edukatorki i edukatorzy, prowadzący edukację globalną, dostrzegamy potrzebę wzmocnienia wymiaru ekonomicznego w edukacji globalnej w Polsce i przyjmujemy niniejszy zestaw rekomendacji dla siebie i wszystkich organizacji, instytucji i osób prowadzących edukację globalną.

Odnosząc się do dokonań międzysektorowego procesu na temat edukacji globalnej, zawartych w *Raporcie z procesu międzysektorowego na temat edukacji globalnej*¹:

*Głównym celem edukacji globalnej jest „przygotowanie odbiorców do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości. Przez współzależności rozumiemy wzajemne powiązania i przenikanie systemów kulturowych, środowiskowych, **ekonomicznych**, społecznych, politycznych i technologicznych”*

*„Do aktualnych wyzwań globalnych zaliczyć można m. in.: (...) budowanie partnerskich relacji **gospodarczych** i społecznych pomiędzy krajami Globalnej Północy i Globalnego Południa”.*

*„Szczególnie istotne w edukacji globalnej jest: tłumaczenie **przyczyn i konsekwencji** opisywanych zjawisk (...), rozumienie świata jako złożonego i dynamicznie zmieniającego się systemu (...)”*

i uznając potrzebę jego kontynuacji, aby stawić czoła wyzwaniom przed jakimi staje edukacja globalna w Polsce,

formułujemy niniejszy zestaw opinii i rekomendacji, mających na celu wzmocnienie jej ekonomicznego aspektu.

Źródłami dla tego stanowiska są m. in. nasze doświadczenia w prowadzeniu edukacji globalnej, treści zawarte w materiale pt. [„Wątki gospodarcze w edukacji globalnej. Materiał dyskusyjny na seminarium 27.11.2019 r.”](#), głosy z dyskusji podczas seminarium, które odbyło się 27.11.2019 r. w Warszawie i propozycje zgłoszone w trakcie seminarium (spisane w dokumencie pt. [„Uwagi nt. wątków ekonomicznych w edukacji globalnej zgłoszone w trakcie dyskusji plenarnej”](#)) oraz uwagi zgłaszane w toku dalszych dyskusji o ekonomicznej edukacji globalnej.

1. Podwyższanie jakości ekonomicznej edukacji globalnej

1. Przez aspekt ekonomiczny edukacji globalnej rozumiemy roboczo *wszelkie treści, które odnoszą się do warunków życia materialnego (np. ubóstwo, głód, nierówność, dostęp do edukacji, ochrony zdrowia, wody i żywności, infrastruktury itd.), sposobów gospodarowania (źródła dochodów, warunki pracy i płacy, wyzysk, zadłużenie, handel, w tym sprawiedliwy handel, produkcję i etyczną konsumpcję, rolę pomocy zagranicznej) oraz przyczyn i skutków ww. zjawisk*. Prawie każdy materiał lub projekt z edukacji globalnej może zawierać wymiar ekonomiczny.
2. Kwestie gospodarcze są – obok społecznych, kulturowych, środowiskowych i politycznych – integralną częścią edukacji globalnej i jej ważnym elementem. Wszystkie tematy edukacji globalnej mogą wiązać się z aspektami ekonomicznymi. Podnoszenie świadomości tych powiązań i coraz pełniejsze ich uwzględnianie w edukacji globalnej przyczyni się podwyższenia jej jakości.

¹ Por. *Raport z procesu międzysektorowego na temat edukacji globalnej*, Grupa Zagranica, 2011, http://zagranica.org.pl/sites/zagranica.org.pl/files/attachments/Dokumenty/Ministerialne/raport_z_procesu_miedzysektorowego_eg.pdf Wytłuszczenia dodano w niniejszym dokumencie celu wypuklenia kwestii odnoszących się bezpośrednio do ekonomicznej edukacji globalnej.

3. Aby lepiej łączyć tematy ekonomiczne z nieekonomicznymi w edukacji globalnej, często potrzebne jest wsparcie dla edukatorów i edukatorek. Przydatne byłyby zarówno materiały merytoryczne, jak i szczegółowe wskazówki dla osób prowadzących edukację, na co należy zwracać uwagę przy omawianiu danego tematu.
4. Edukacja globalna powinna iść wystarczająco głęboko, by sięgnąć sedna tematów ekonomicznych; nie powinna zatrzymywać się zbyt wcześnie w wyjaśnianiu przyczyn i konsekwencji danego problemu, traktując temat zbyt powierzchownie.
5. Wiele osób prowadzących edukację globalną, nie będąc ekonomistami, czuje się niepewnie w tematyce gospodarczej. Dlatego (czasem nawet nieświadomie) zatrzymuje się zbyt wcześnie w wyjaśnianiu kwestii ekonomicznych – czym obniża jakość swoich działań edukacyjnych. Tymczasem wiele polskich organizacji i edukatorów ma już doświadczenia we włączaniu jednego lub wielu tematów gospodarczych do swoich działań z edukacji globalnej. Warto skorzystać z tych doświadczeń.
6. Adresatami ekonomicznej edukacji globalnej powinni być zarówno dzieci i młodzież w szkołach, jak i osoby dorosłe, znajdujące się poza zasięgiem systemu oświaty. Obydwie grupy potrzebują różnej oferty edukacyjnej z zakresu ekonomicznej edukacji globalnej. Od jakości edukacji o tematyce gospodarczej i skali dotarcia do obydwu grup zależeć będzie również rozwój całej edukacji globalnej w Polsce.

2. Zacieśnianie współpracy i tworzenie systemu wsparcia

1. Odpowiedzią na dotychczasowe ograniczenia ekonomicznej edukacji globalnej może być zacieśnienie współpracy pomiędzy edukatorami i edukatorkami globalnymi, by wzajemnie się inspirować, a także stworzenie systemu wsparcia.
2. Współpraca pomiędzy podmiotami prowadzącymi ekonomiczną edukację globalną mogłaby pomóc w podwyższaniu jej jakości.
3. System wsparcia powinien obejmować zarówno wspieranie kompetencji poszczególnych osób, jak i rozwój ekonomicznej edukacji globalnej na poziomie organizacji, szkół i instytucji.
4. Wiele polskich podmiotów posiada potencjał w zakresie tematyki ekonomicznej, którym mogłoby się dzielić z innymi – ze wzajemną korzyścią i z korzyścią dla wszystkich.
5. Na bazie dyskusji zapoczątkowanej jesienią 2019 r. warto rozwijać współpracę poprzez m.in.: dalsze spotkania tematyczne, wymianę doświadczeń, przegląd partnerski, czy też wspólne przedsięwzięcia.

3. Rozszerzanie kręgu zaangażowanych podmiotów

1. Jedną z głównych barier dla ekonomicznej edukacji globalnej jest skromna liczba podmiotów, które mają doświadczenie lub potencjał uwzględniania tematyki gospodarczej w swojej pracy edukacyjnej.
2. Należy dążyć do rozszerzenia kręgu osób, organizacji i instytucji, które są w stanie prowadzić edukację globalną z uwzględnieniem wymiaru ekonomicznego. Dotyczy to zarówno tych osób i podmiotów, które już prowadzą edukację globalną, jak i tych, które z różnych względów interesują się tematyką ekonomiczną, lecz dotychczas nie zajmowały się edukacją globalną.
3. Konieczne jest zwiększenie środków dostępnych na ekonomiczną edukację globalną.
4. Potrzebne są także niezależne źródła finansowania. Niektóre z tematów ekonomicznych w edukacji globalnej mogą być drażliwe dla niektórych grantodawców, dlatego niezależne źródła są niezbędne, aby tematy te nie były pomijane bądź omawiane w sposób niepełny lub niezrzetelny.

4. Dalsze kroki

1. Mając na uwadze powyższe opinie i rekomendacje, opowiadamy się za dalszą dyskusją o ekonomicznej edukacji globalnej, która zaowocuje wspólnymi inicjatywami lub nawet planem rozwoju ekonomicznej edukacji globalnej w Polsce.
2. Dyskusja ta i współpraca powinny być włączające, odwołujące się do wspólnych celów i wartości, a jednocześnie oparte na realizacji konkretnych rezultatów.

My niżej podpisane organizacje zgadzamy się z powyższą agendą i deklarujemy włączenie się w jej realizację.

Powyższe stanowisko jest otwarte na podpisy polskich organizacji pozarządowych. W celu złożenia podpisu lub wyrażenia swojego komentarza należy skontaktować się z Marcinem Wojtalikiem z Instytutu Globalnej Odpowiedzialności (IGO) pod adresem marcin.wojtalik@igo.org.pl.

Więcej informacji o dyskusji wokół ekonomicznej edukacji globalnej można zasięgnąć w następujących materiałach:

- [Wątki gospodarcze w edukacji globalnej. Materiał dyskusyjny na seminarium 27.11.2019 r.](#)
- [Uwagi nt. wątków ekonomicznych w edukacji globalnej zgłoszone w trakcie dyskusji plenarnej](#)